

Január 24-i lapszámunkban összeállítás foglalkozott a szegedi univerzitás belvárosban tervezett fejlesztési programjával. Koczor György építész interjújában fejtette ki véleményét, miszerint az univerzitás távlati fejlődéséhez a „latin negyed”-elképzelésnél alkalmasabb a campusmegoldás, amely nem a belvárosban, hanem városon kívüli beépítetlen területen képzel el az egységes univerzitást. Az alábbi interjújában Takács Máté építész, városépítési szakmérnök, a Délterv Kft. Komplex Műszaki Tervező Iroda vezetője fejt ki ellenkező véleményét.

● **Mérnök úr, mit tart a belvárosi univerzitásfejlesztés mellett szóló legfontosabb érvek a campuszal szemben?**

– Egy humánus érvel. Nehezen tudom Szegedet elképzelni az Universitas 11 ezer hallgatója és 3 ezer oktatója nélkül. A város hangulata, de talán még a polgárai is megváltoznának, ha a városon kívül lévő campus fogadná be az egyetemeket; és a hallgatóknak sem lenne mindegy, hogy a városban, vagy a város szélén élnek. Érdeemes utánanézni, hogyan jöttek létre az első campusok. Leginkább Amerikában lettek életképesek, de nem az állam vagy az önkormányzat hozta őket létre, hanem kivétel nélkül az alapítványok. Város közelében épültek ugyan, de jelezve, hogy akik ott tanulnak, azok olyan szellemi közösséget alkotnak, olyan szoros összetartozást képviselnek, ami végigkíséri őket életükön. Hetvenéves korában is büszke valaki arra, hogy a Harvardra, vagy a Yale-ra járt. Himnuszuk van, focicsapatuk, s egyáltalán: olyan körítés, amely az elkülönültek összetartozását emeli ki. Európában is – kivált Franciaországban – kipróbálták a campus, ám a közelben ott a repülőter, amelyet fejleszteni kell, és az autópálya, amely hamarosan megépül; a kettő között 2 kilométeres távolság van, ahol ki lehetne jelölni a 100 hektárt, a két közlekedési létesítmény azonban zavaró környezet az egyetem számára. Végül pedig egy apróságról se feledkezzünk meg: campusnak már a területelőkészítése akkora összegeket emésztene fel, amelyből többet kelléggiumi férőhely épülhetne. Vadonatúj infrastruktúrát kellene teremteni, míg a városban ennek nagyobb része rendelkezésre áll.

● **Hány hallgatóra, és egyenként mekkora területet számoltak a szegedi univerzitásban? Gondolom, összevetette már a szegedi adatokat a debreceni campus terveivel.**

– A hallgatói létszám megállapításakor arra a kormánykonceptióra hagyat-

„Európában nem jött be a campus”

Takács Máté építész a belvárosi univerzitásról

Takács Máté építész: „A hallgatóknak sem mindegy, hogy a városban, vagy a város szélén élnek”

javaslata szerint a Maty-ér környékén lehetne kijelölni a campus, ám a közelben ott a repülőter, amelyet fejleszteni kell, és az autópálya, amely hamarosan megépül; a kettő között 2 kilométeres távolság van, ahol ki lehetne jelölni a 100 hektárt, a két közlekedési létesítmény azonban zavaró környezet az egyetem számára. Végül pedig egy apróságról se feledkezzünk meg: campusnak már a területelőkészítése akkora összegeket emésztene fel, amelyből többet kelléggiumi férőhely épülhetne. Vadonatúj infrastruktúrát kellene teremteni, míg a városban ennek nagyobb része rendelkezésre áll.

● **Hány hallgatóra, és egyenként mekkora területet számoltak a szegedi univerzitásban? Gondolom, összevetette már a szegedi adatokat a debreceni campus terveivel.**

– A hallgatói létszám megállapításakor arra a kormánykonceptióra hagyat-

koztunk, amely szerint az ezredforduló után el kell érni, hogy a korosztály egyharmada felsőfokú oktatásban vegyen részt. Magyarországon a korosztály nem egészen 11 százaléka jár nappali képzésre, és 16–17 százaléka vesz részt a felsőoktatás valamilyen formájában. Nos, ez szerint Szegeden a jelenleg 10 800 fős hallgatói létszám az ezredforduló után – mondjuk 10–15 évvel – 17 és 20 ezer között lehet. Nincsenek normák arra, hogy egy hallgatóra mekkora felsőoktatási alapterület juthat; mi a meglévő szegedi univerzitási területet elosztottuk a hallgatói létszámmal, és azt hasonlítottuk össze a debreceni pályázat számaival. A debreceni közgazdaságtudományi kar esetében egy hallgatóra 12 négyzetméternyi hasznos területtel számoltak, míg Szegeden az átlagos egy hallgatóra jutó hasznos terület pillanatnyilag 29 négyzetméter. Ez a magas érték a más célra

épült házak rossz kihasználtságából is ered. Külföldi tapasztalatból okulva a 18–20 négyzetméter az optimális. Nos, azután megvizsgáltuk, hogy a Szegeden elképzelhető fejlesztési területeken mennyi hasznos terület építhető. Kiderült, hogy a belvárosban a szükségesnél többet is meg lehet valósítani. Húszezer hallgató esetén is mintegy 500 ezer négyzetméter hasznos terület helyezhető el a meglévőkkel együtt. Ekkor 24–25 négyzetméter jutna egy hallgatóra, ami kitűnő ellátottságnak látszik.

● **Szeretném, ha végivennék a belvárosi egyetemfejlesztés fontosabb helyszíneit.**

– Látni fogja: már csak azért is a belvárosban kell hagyni fejlődni az univerzitást, mert abból a 64 hektárnyi területből, amely most a felsőoktatást szolgálja, mintegy 48 hektárnyi ott található. De haladjunk sorban. Az orvostudományi egyetem

déli területén, amely csak részlegesen van beépítve, nagy lehetőségek vannak. Sokat ígér a tiszai teherpályaudvar északi csücske is, amely egyébként sincs megfelelően hasznosítva és amelyet a leendő déli híd különben is elvágná a vasúti területtől. Kitűnő fekvése van; hozzá lehet csatolni a klinikai területekhez. A fejlesztés másik nagy lehetősége a Dugonics tér–Árpád tér–Honvéd tér–Ady téri együttes és környéke. Az Ady téri épület az univerzitás egyik legnagyobb ingatlanja, s mellette ott van a városszerkezeti helyéhez képest kevésbé hasznosított sportpálya. A Honvéd téri volt laktanya szintén jobb sorsra érdemes; itt lehetne az univerzitás központi adminisztrációs épülete, s a később díszburkolattal kialakított téren pedig a hallgatók találkozóhelye, szabadtéri aula magna jöhetne létre. A laktanyaépület udvarán kongresszusi terem, előlött pedig aula épülhet. Az Ady tér beépítetlen részére kollégiumokat, sportszarnokot, uszodát, és egyéb szabadidős létesítményt, a beépítetlenül maradó helyeken pedig szabadtéri pályákat gondoltunk el. A felsorolt létesítmények, az Ady téri és a Honvéd téri akár épített kapcsolatba is kerülhetnek.

● **Milyen lépésekben gondolja, hogy mindez megvalósul?**

– Úgy tudom, most a legnagyobb hiány kollégiumi létesítményekben van, először tehát kollégiumok épülnének. A növekvő hallgatói létszám ezután oktatási épületeket tenne szükségessé. Mielőtt a városi parkolóházak megépítése. Gondolom, 2005-ig néhány oktatási épület megvalósulhat. A közgyűlés minden esetben már jóváhagyta, hogy az univerzitás belvárosi fejlesztésének területigénye beépüljön a város készülő általános rendezési tervébe. Erre is igaz azonban az, ami minden városrendezési tervre érvényes: nem azért készült, hogy valami épüljön, hanem azért, hogy ha mégis épült, akkor jó helyre kerüljön.

Panek Sándor

Újság(író)-olvasó találkozó

„Hosszú ideje vagyok előfizetője lapjoknak, és bár lassan nehezen fizetem ki az egyre emelkedő előfizetési díjat, de maradok az újság mellett. Sajnos, nincs valami nagy irodalmi képességem, de most úgy gondolom, sok sorstársam egyetért azzal a megállapítással, hogy aki tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermeket nevel, gondoz, ápol családjában, soha nem volt könnyű helyzetben. Most aztán kaptunk egy jó nagy pofont a kormánytól! Eddig néhány éve már „ápolási díj” címen az önkormányzattól minden hónapban megkaptuk a mindenkor „minimál bért”. Ezt minden évben szépen, lassan emelték.

Most viszont értesítést kaptam (tunk), hogy 1996 március 1-től csak a minimál nyugdíj összegét, 9600 forint/hó bruttót kapunk. Ez szerényen számolva is kb. havi 2-3 000 forinttal kevesebb, mint eddig! Azt gondolják talán, hogy ez nekünk valami kegyes ajándék? Szeretném tudni, mennyibe kerül egy súlyosan testi fogyatékos, önálló tevékenységre teljesen képtelen ember intézeti ellátása az államnak? Mi lenne, ha most minden ilyen ápolásra szoruló emberket egyszerre állami intézetbe adnánk? Gondolom, tisztában vannak azzal, hogy ha egy család 30 éven át ápolta otthonában gyermekét, az ezután is mindent megtesz az otthoni ápolás fenntartásáért. Remélem, hogy a Miniszter Úr legközelebbi javaslata nem egy „Tajgetosz”-hoz hasonló hegy kijelölése lesz. Ezzel ugyanis megteremtene a további takarékoság alapjait. Elnézést kérek indulatos és keserű soraimért. Szeretném, ha ez a gond eljuthatna pl. Rózsa Edit képviselőnkhöz, s ha a Miniszter Úr válaszáat is megtudhatnánk.

Tisztelettel: egy régi előfizetőjük

(Név és cím a szerkesztőségben)

Kedves Olvasónk!

Minden tisztelem azoké, akik vállalják fogyatékos hozzátartozóik otthoni ellátását, az intézeti helyett családi légkört teremtenek nekik. Önfelelő tevékenységüket bizony sokkal jobban meg kell becsülni! S ennek a megbecsülésnek anyagiakban is meg kellene nyilvánulnia. Nem visszafelődő formában! Abban azért biztos vagyok, hogy a visszafelődés nem „Tajgetosz-írásnyú”. Mindazáltal magam is szívesen olvasnám levele címzettjeinek válaszát.

Üdvözlettel:

Szabó Magdolna

Kedves szegediek!

Fellelegezhetünk, egyelőre megúsztuk, a Tisza ismét saját medrében folytatja útját. Levonult az első, ilyen időben szokatlanul korán érkezett árhullám. Megkönnyebbülten hátradőlhetünk karosszékeinkben, elhordta, átrendezte a folyó az árterületére emberek által odahordott szemetet.

A helyzetben a leesett hó még ezután olvad, a májusban esedékes zöldárnak ne adjunk munkát! Kérek mindenkit, ne tévesszék össze a Tisza árterületét a szeméttelpezzel, ne hordják oda a szemetet! Ez mindannyiunknak fontos.

Tisztelettel:

Molnár Zoltánné

Kedves Molnárné!

Köszönjük, hogy legalább szóban próbál úszni az (szeméttel)ár ellen. Csatlakozunk felhívásához, és kérjük olvasóinkat, a városlakókat, ne hordják az árterre a szemetet! S ne hordják szanaszét a város más „elhanyagolt” területeire se, csakis a szemétteltelepre! – Halkan megjegegyeznénk, különösen csúnya dolog a más kukájába, konténerbe „becsempészni” a hulladékot, a szállítási árárt mással fizettetni meg.

Sz. M.

● **Gyermekgyógyász abból az orvosból lesz, aki szereti a gyereket. A nőgyógyászra se lehet mondani, hogy gyűlölné az asszonyokat...**

– Tehát hogyan lettem én gégeorvos? Véletlenül. Az átlagdiák nem mindig tudja, mibe lép bele. Nagyszerű körzeti orvosunktól kaptam csak biztatást, hogy orvos legyek, és mivel bütykőrésző gyerek voltam mindig, hamar kiköttem a gondolatnál, sebész leszek. Őt első dolgozatom még az érsebészet témakörében születtet, egyetemista koromban, aztán bevonultam katonának. Pécsi egyetemistaként katonaidőmet is Pécsen töltöttem, katonaruhában mentem be egyszer a klinikára, és mondja egyik tanárom, éppen ilyen kiszolgált hadfi kellene ide.

● **A nagyszerű ajánlat mindig jól jön!**

– Kapásból nemet mondtam. Nagyhirű sebész akartam én lenni, nem fül-orr-gégész. Aztán elkezdett kegyelni a fejemben a gondolat: akkoriban „túltermelés” volt sebészekből, akik fölüllegként kerültek ki a klinikáról, még kórházakban se nagyon tudtak méltó helyet találni maguknak. Ha netán én is kisodrónék, legföljebb általános orvos lehet belőlem. Augusztus utolsó éjszakáján még mundaiban ügyltem a sebészeti klini-

Az terjedjen, ami világhírű

Fül-orr-gége: Czigner Jenő

kán, szeptember 1-jén reggel már emitt voltam. Végzettem magamat, végeredményben ez is sebészet.

● **A legelső operációk?**

– Állatműtéteket rendszeresen végeztem, sőt demonstrátora is voltam az egyetemnek, így az első emberen végzett mandulaműtétet igen hamar, már két hónap múlva sor került. Azért is, persze, mert a mi klinikánkon éppen kevés volt az orvos. Mögöttem állt természetesen a docens, nehogy kárt tegyek tévováságom révén a betegben. Másodikként Fekete néni operáltam. Ma is emlékszem szavaira: Doktor úr, maga csinálja nekem a harmincnyedik orrpolip műtétet! Zavartalanul lezajlott az is. Őt hónap múlva, jutalmul, már mondta a professzor: itt ez a beteg, fülének egyik oldalát én operálom, és te leszel az asszisztens, a másik oldalánál cseréljük. Bauer Miklós mellett röpkülve futottam a klinika „múzeumába”, hogy a csontot minden bütykét még egyszer átvegyük. Még nem voltam szakorvos, amikor a klinika kiadta egyik dolgozatomat: „A gégerák kórismézésének és kezelésének története az utóbbi 20 év alatt”.

● **Pécs után?**

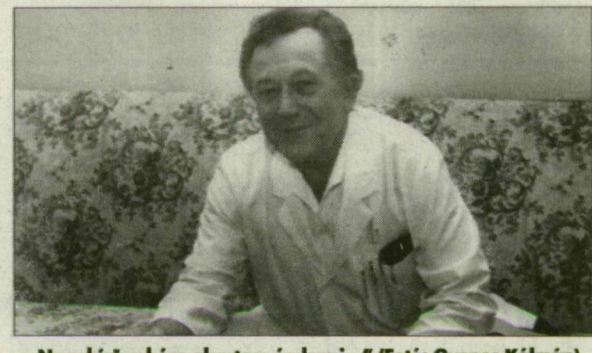
– Docensségig vittem Pécsen, 1978-ban Pestre kerültem, az Uzsoki úti kórház osztályvezető főorvosaként. Innen pályáztam meg a Ribári Ottó távozását követően a fül-orr-gégészeti osztály vezetői állást, és el is nyertem 1986. január 1-jén.

● **Miért a kivétel? Professzorokat általában július 1-jével neveznek ki.**

– Július 1-jén ment el Ribári, akkor írhatták ki a pályázatot. Fél év a normális lefutási ideje ennek.

● **Ribári Ottó kitűnő fül-orr-gégész volt, a tudománya is, és a betegek sokasága is, Ön pedig első sorban gégeész, illetve nyaksebész.**

Tíz évvel ezelőtt jött Szegedre a Fül-orr-gégéklinika tanszékvezető professzorának Czigner Jenő. Hamarosan jubileumi üléssel tisztelgünk előtte orvostársai, mi sajátos hangulatú beszélgetésre kértük.

„Nagyhirű sebész akartam én lenni...” (Fotó: Gyenes Kálmán)

– Valamikor különváltam mozgó két szakma volt ez, csak később vonódott össze, de ez nem okozott gondokat. Változatlanul kezeljük azokat is, akiknek a fülével van bajuk, és hitem szerint ugyanolyan eredményességgel, de engem valóban a gégeész érdekel jobban. Akadémiai doktori téziseimet is a „szervmegtartó gégeráksebészet” címen nyújtottam be. Nemrég meg is védtem.

● **Mit értsünk a „szervmegtartó” kifejezésen?**

– Azt, hogy nem vesszük ki a géget, ha csak lehet. Nem is marad tehát nyitott vágás a betegek nyakán.

– Valamikor különváltam mozgó két szakma volt ez, csak később vonódott össze, de ez nem okozott gondokat. Változatlanul kezeljük azokat is, akiknek a fülével van bajuk, és hitem szerint ugyanolyan eredményességgel, de engem valóban a gégeész érdekel jobban. Akadémiai doktori téziseimet is a „szervmegtartó gégeráksebészet” címen nyújtottam be. Nemrég meg is védtem.

● **Mit értsünk a „szervmegtartó” kifejezésen?**

– Azt, hogy nem vesszük ki a géget, ha csak lehet. Nem is marad tehát nyitott vágás a betegek nyakán.

– Valamikor különváltam mozgó két szakma volt ez, csak később vonódott össze, de ez nem okozott gondokat. Változatlanul kezeljük azokat is, akiknek a fülével van bajuk, és hitem szerint ugyanolyan eredményességgel, de engem valóban a gégeész érdekel jobban. Akadémiai doktori téziseimet is a „szervmegtartó gégeráksebészet” címen nyújtottam be. Nemrég meg is védtem.

● **Más szakmában halottam, a teljes rákos szervet el kell távolítania az orvosnak.**

– Mondtam, ha csak lehet. A gége másként viselkedik, és nagyszerű műszereink vannak hozzá.

● **Például?**

– Itt van például a lézer. Viszonylag gyorsan, könnyen, tökéletes munkát végezhetünk vele.

● **Ez a csöndes profilváltás mindenképpen változásokhoz vezet a klinika dolgozóinak körében is.**

– Sajnos, nem olyan radikálisakat, mint amilyenre szükség lett volna. Vissza-hoznám törvénybe, vidéken

senki nem lehet professzor saját korábbi klinikáján.

● **Ebben mi lenne a jó?**

– Az, hogy a professzori stallumra érett nagyszerű emberek nem arra várnának, hogyan tudják megfúrni főnököket, székeknek reményében. Az a változás, amivel az idegenből jött új professzor jár, jót tesz az egész intézetnek.

● **Ha ennyire jó, miért fosztanak meg tőle a pesti klinikákat?**

– Azért, mert onnan úgyse szívesen jönnek vidékre.

● **Eleven céjolat éppen Ön, de kapásból tudnék másokat is mondani, akik Pestről jöttek.**

– Ne fesszegek, tiszteletre méltó kivételek valóban vannak, de például én se klinikáról jöttem.

● **Vigyázzunk, a szegediek azért szídják a várost, mert nem tudja megtartani tehetségese embereit. Még a törvényt is ránk hoznák?**

– Orvosprofesszorok esetében ez a bezártság végzetes lenne. Olyan, mint házasságban a belterjes párválasztás.

● **Jó, akkor ezt meg-hagyjuk a fővárosnak!**

– Mivel tenni úgyse tudunk ellene.

Elmúlt már este nyolc óra, pedig legföljebb 6-ig tervez-

tük a beszélgetést. Megrendezni se lehetne jobban: kopognak az ajtón, hírnök jó: Professzor úr, tessék azonnal a műtőbe menni, baj van! A professzor úr azonnal indul, de futásban megkér még, föl-tétlenül várjam meg. Tisztes idő elmúltával tér vissza, a műtősapkája még a fején van.

● **Mi történt?**

– Vérzés lépett föl az egyik frissen műtött betegnél. Leszorítottuk az eret, már hívták az aneszteziológust, a továbbiakban rám már nincsen szükség.

● **Befejezés előtt a szokásos: mit mond a professzori hitvallás?**

– Az enyém végtelenül egyszerű. Ha csak én tudok valamit, az holtom után semmivé válik. Azt szeretném, amit én honosítottam meg Szegeden, folyamattá váljon, és később is használják, amíg jobb megoldások nem születnek.

● **Ezt elsősorban a gége-műtétekre értsük?**

– Azokra föltétlenül, de például a fülészeten is azok a módszerek honosodtak meg inkább, amelyeket Pécsről hoztam magammal. Egyik professzorom szokta mondani: A Schmol-paszta jó paszta, de amellett világhírű is. Azt szeretném, az a jó terjedjen inkább, amelyik egyúttal világhírű is.

Horváth Dezső